



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

28.12.2016

Херсон

№63-р/к

Справа № 50/2-16

Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Херсонського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали справи №50/2-16 про порушення виконавчим комітетом Олешківської міської ради (код ЄДРПОУ 37929985) (далі – Виконком) законодавства про захист економічної конкуренції та подання про попередні висновки Відділу досліджень і розслідувань від 13.12.2016 №2-50/46,

ВСТАНОВИЛА:

Розгляд справи розпочато за результатами розгляду заяви («інформація з обмеженим доступом») щодо порушення Виконкомом законодавства про захист економічної конкуренції при прийнятті відповідних рішень про становлення базових тарифів на житлово-комунальні послуги.

В ході проведеного дослідження Відділенням встановлено наступне.

Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

На території міста Олешки повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Олешківською міською радою та виконавчим комітетом Олешківської міської ради.

Рішення Олешківської міської ради та її виконавчого органу, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на території міста підприємствами, організаціями і установами, кооперативними та іншими громадськими організаціями, їх органами, а також посадовими особами і громадянами.

Орган місцевого самоврядування має керуватись у своїй діяльності чинним законодавством України, в тому числі і визначеними принципами державної політики. Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» зазначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність.

Загальні правові засади здійснення в Україні організаційних та господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово – комунальних послуг між виробниками, виконавцями та споживачами визначає Закон України «Про житлово-комунальні послуги» (надалі – Закон).

Відповідно до статті 31 Закону розрахунки економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) житлово – комунальних послуг здійснюють виробники (виконавці) таких послуг і подають їх органам, уповноваженим здійснювати встановлення тарифів. Органи місцевого самоврядування (пункт 3 статті 31 Закону) встановлюють тарифи на житлово – комунальні послуги в розмірі не нижче економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво.

Таким чином, відповідно до норм чинного законодавства України, обов'язок проведення розрахунків економічно обґрунтованих витрат щодо надання житлово – комунальних послуг покладено на виробника (виконавця) таких послуг.

Згідно зі статтями 28 та 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», до відання виконавчих органів сільських рад належить: встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів щодо оплати житлово-комунальних послуг, управління об'єктами житлово-комунального господарства, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню.

Статтею 7 Закону визначені повноваження органів місцевого самоврядування, у тому числі:

- встановлення цін (тарифів) на житлово – комунальні послуги відповідно до закону;
- здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів у сфері житлово – комунальних послуг.

Відповідно до статті 30 Закону, державне регулювання цін/тарифів базується на принципах, зокрема відповідності рівня цін/тарифів розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво.

Таким чином, відповідно до вказаних законодавчих норм, Виконком повинен встановити тарифи на житлово-комунальні послуги на рівні, який відповідає розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво.

Пунктом третім-четвертим статті 31 Закону визначено, що органи місцевого самоврядування встановлюють тарифи на житлово-комунальні послуги в розмірі не нижче економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво (надання).

У разі встановлення органом місцевого самоврядування тарифів на житлово-комунальні послуги на рівні, що унеможлиблює отримання прибутку, орган, який їх затвердив, зобов'язаний відшкодувати з відповідного місцевого бюджету виконавцям/виробникам різницю між встановленим розміром цін/тарифів та економічно обґрунтованими витратами на виробництво цих послуг.

Згідно з пунктом сьомим статті 31 Закону, встановлення цін/тарифів на житлово-комунальні послуги нижче розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво не допускається.

Пунктом десятим статті 31 Закону передбачено, що у разі зміни протягом строку дії цін/тарифів обсягу окремих складових економічно обґрунтованих витрат з причин, які не залежать від виконавця/виробника, зокрема, збільшення або зменшення податків і зборів, мінімальної заробітної плати, орендної плати та амортизаційних відрахувань, підвищення або зниження цін на паливно-енергетичні та інші матеріальні ресурси, виконавці/виробники проводять коригування встановлених цін/тарифів на житлово-комунальні послуги і подають їх на затвердження до органу, уповноваженого здійснювати встановлення таких цін/тарифів.

Житлово-комунальні послуги, згідно зі статтею 1 Закону, це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил.

Характерною рисою житлово-комунальних послуг є те, що вони надаються споживачам будинку тільки тим суб'єктом господарювання, на обслуговуванні якого знаходиться будинок.

Дослідженням встановлено, що рішенням Виконкому від 17.07.2012 №150 (надалі – Рішення №150) встановлені базові тарифи на централізоване водопостачання, водовідведення та на послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкової території. При цьому, відповідно до змісту вказаного Рішення, розрахунок тарифів проведено безпосередньо Виконкомом.

При встановленні Рішенням №150 базових тарифів на житлово-комунальні послуги, Виконком здійснив розрахунок їх вартості на підставі інформації та розрахунків, які були надані виконавцями цих послуг, а саме МКП «Водоканал» та КП «Цюрупинськ-комунгосп».

Проте, рішеннями Виконкому від 17.07.2012 №152, 153, 154 визначені з 01.08.2012 виконавцями послуг:

- централізованого водопостачання - КП «Олешківський водоканал»;
- централізованого водовідведення – ТОВ «Водоканал +»;
- утримання будинків, споруд, прибудинкових територій – ТОВ «Комунхоз», відповідно, а також дозволено цим суб'єктам господарювання тимчасово використовувати тарифи, затверджені Рішенням №150.

Рішенням Виконкому від 13.02.2013 №32 скасовано рішення від 17.07.2012 №153, визначено виконавцем послуги з централізованого водовідведення, що надається населенню та

іншим споживачам – ТОВ «Водоканал+», та п. 2 даного рішення визначено, що виконавцю послуг з централізованого водовідведення, застосовувати **тимчасово** базовий тариф, встановлений п.2 Рішення №150.

Рішенням Виконкому від 13.02.2013 №33 скасовано рішення від 17.07.2012 №152, визначено виконавцем послуги з централізованого водопостачання, що надається населенню та іншим споживачам – КП «Олешківський водоканал», та п.2 даного рішення визначено, що виконавцю послуг з централізованого водопостачання, застосовувати **тимчасово** базовий тариф, встановлений п.2 Рішення №150.

Рішенням Виконкому від 18.03.2015 №50 скасовано рішення від 17.07.2012 №154, визначено виконавцем послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у м. Цюрупинську – ТОВ «КОМУНХОЗ», та п.5 даного рішення визначено, що виконавцю послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у м. Олешки (Цюрупинську), необхідно здійснити протягом 10 місяців розрахунки тарифів послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у м. Цюрупинську та подати їх для подальшого встановлення відповідно до вимог чинного законодавства України, застосовувати **тимчасово**, до встановлення тарифу на послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у м. Олешки (Цюрупинську), базовий тариф встановлений п. 3 Рішення №150.

Враховуючи вищезазначене, Виконком надав ТОВ «Водоканал+», КП «Олешківський водоканал» та ТОВ «КОМУНХОЗ» право тимчасового застосування базових тарифів на послуги з централізованого водовідведення, централізованого водопостачання, утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у м. Олешки, відповідно.

Згідно з п.5 рішення Виконкому від 18.03.2015 №50 ТОВ «КОМУНХОЗ» мав протягом 10 місяців з дня визначення його виконавцем даної послуги, тобто до 01.02.2016 здійснити розрахунки тарифів послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у м. Олешки (Цюрупинську) та подати їх для подальшого встановлення відповідно до вимог чинного законодавства України.

На виконання вимог рішення Виконкому від 18.03.2015 №50 ТОВ «КК «КОМУНХОЗ» було здійснено розрахунок економічно обґрунтованих тарифів окремо за кожним будинком згідно з Порядком формування тарифів на послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкової території, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 №869 та подано на розгляд Олешківській міській раді 16.02.2016.

При цьому, 18.02.2016 розрахунок тарифів було повернуто ТОВ «КК «КОМУНХОЗ» на доопрацювання та уточнення.

Після уточнення всіх вимог ТОВ «КК «КОМУНХОЗ» подало розрахунок тарифів повторно 29.02.2016.

Рішенням Виконкому від 27.07.2016 №164 про встановлення тарифу на послугу з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій (далі – Рішення №164), на підставі розрахунків, здійснених виконавцем даної послуги ТОВ «КК «КОМУНХОЗ», встановлено новий тариф на послугу з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій в м. Олешки. Одночасно, відповідно до Рішення №164, визнано такими, що втратили чинність пункт 3 та Додатки №4, 5 Рішення №150.

Таким чином, з 15.08.2016 (дата набрання чинності Рішення №164) ТОВ «КК «КОМУНХОЗ» припинив використовувати тимчасовий базовий тариф, встановлений п. 3 Рішення №150.

При цьому, ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал» по теперішній час використовують тимчасові тарифи на відповідні послуги з моменту прийняття рішень Виконкому від 13.02.2013 №32 та №33, відповідно, таким чином застосування ними тимчасових тарифів триває з 13.02.2013, тобто понад 3 роки.

У відповідь на вимогу Відділення від 29.09.2016 №2-47/526 КП «Олешківський водоканал» повідомило, що неодноразово, листами від 05.05.2016 №117, від 11.06.2015 №184, від 16.09.2015 №365, від 18.12.2015 №459, від 19.01.2016 №13 зверталось до Олешківської міської ради, надаючи відповідні розрахунки, щодо встановлення нових тарифів на послугу з централізованого водопостачання або компенсацію різниці в тарифах.

Одночасно, у відповідь на вимогу Відділення від 29.09.2016 №2-47/527 ТОВ «Водоканал+» повідомило, що неодноразово, листами від 05.05.2016 №91, від 11.06.2015 №146, від 16.09.2015 №321, від 18.12.2015 №438, від 19.01.2016 №18 зверталось до Олешківської міської ради, надаючи відповідні розрахунки, щодо встановлення нових тарифів

на послугу з централізованого водовідведення (відведення та очищення стоків) або компенсацію різниці в тарифах.

При цьому дані підприємства акцентували увагу на тому, що діючі на теперішній час тарифи не є економічно обґрунтованими через підвищення цін на електроенергію, проведення поточних ремонтів, подорожчання матеріалів та оснащення тощо.

Таким чином, ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал» зі свого боку вживалися заходи, спрямовані на встановлення (затвердження) економічно обґрунтованих тарифів на послуги, зокрема, надавалися розрахунки відповідних тарифів.

Використання комунальними підприємствами економічно необґрунтованих тарифів на послуги негативно впливає на економічний стан підприємств. За рахунок різкого підвищення цін на електроенергію протягом останніх років, подорожчання матеріалів та оснащення виникла ситуація, коли під загрозою опинилося безперебійне надання послуг населенню. Вищевказані фактори погіршують якість надання послуг, впливають на своєчасність виплати заробітної плати, оплату податків та інших обов'язкових платежів.

Як наслідок, виникає можливість надання ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал» споживачам послуг не в повному обсязі, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів.

ТОВ «Водоканал+» займає монопольне становище на ринку послуг з централізованого водовідведення (відведення та очищення стоків) у межах м. Олешки, оскільки згідно з Рішенням №32 саме ТОВ «Водоканал+» визначено виконавцем даної послуги.

КП «Олешківський водоканал» займає монопольне становище на ринку послуг з централізованого водопостачання у межах м. Олешки, оскільки згідно з Рішенням №33 саме КП «Олешківський водоканал» визначено виконавцем даної послуги.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Таким чином, Виконком, не встановлюючи економічно обґрунтовані тарифи на послуги централізованого водовідведення (відведення та очищення стоків) та централізованого водопостачання у межах м. Олешки, створює умови для вчинення ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал» дій, що мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, зокрема у вигляді надання житлово-комунальних послуг не в повному обсязі.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів місцевого самоврядування, що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.

Пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що вчинення дій, заборонених статтею 17 цього Закону, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

Враховуючи, що відповідно до норм чинного законодавства України, обов'язок проведення розрахунків економічно обґрунтованих витрат щодо надання житлово – комунальних послуг покладено на виробника (виконавця) таких послуг, а згідно зі статтями 28 та 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», до відання виконавчих органів міських рад належить: встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів щодо оплати житлово-комунальних послуг, управління об'єктами житлово-комунального господарства, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню, то бездіяльність Виконкому щодо не встановлення економічно обґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (відведення та очищення стоків) у межах м. Олешки, створює умови для вчинення

ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал» дій, що мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Таким чином, бездіяльність Виконкому, що полягає у не встановленні економічно обґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (відведення та очищення стоків) у межах м. Олешки, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал».

Наявність порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях виконавчого комітету Олешківської міської ради підтверджується матеріалами справи.

Відповідачу у справі, відповідно до пункту 26 Правил розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.94 № 15-р, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.98 № 169-р), направлено копію подання з попередніми висновками у справі для надання своїх міркувань, заперечень, пояснень та клопотань (супровідний лист Відділення від 13.12.2016 № 5-2/1605).

На подання з попередніми висновками у справі від виконавчого комітету Олешківської міської ради до Відділення не надійшло будь-яких письмових заперечень.

Згідно з інформацією органу місцевого самоврядування, наданою листом від 10.10.2016 №2739/2-14, Виконкомом проводилась робота з метою встановлення економічно обґрунтованих тарифів на житлово-комунальні послуги в м. Олешки. Зокрема, було визначено перелік житлово-комунальних послуг в м. Олешки, право на здійснення яких виборюється на конкурсних засадах. Крім того, Виконкомом затверджено «Порядок проведення конкурсу з надання житлово-комунальних послуг в м. Олешки, оголошено та проведено конкурс з визначення виконавця послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у м. Олешки.

Наведене пояснення Виконкому спростовується матеріалами справи, оскільки протягом тривалого часу (понад 3 роки) комунальними підприємствами застосовуються тимчасові тарифи на відповідні послуги, які були розраховані на підставі розрахунків попередніх надавачів послуг з централізованого водопостачання та водовідведення (відведення та очищення стоків) у межах м. Олешки.

Тобто, Виконком мав встановити економічно обґрунтовані тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (відведення та очищення стоків) у межах м. Олешки саме для ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал».

Таким чином, матеріалами справи в повній мірі доведено, що бездіяльність Виконкому, що полягає у не встановленні економічно обґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (відведення та очищення стоків) у межах м. Олешки, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 12, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 33 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р), (із змінами), адміністративна колегія Херсонського територіального відділення Антимонопольного комітету України

ВИРІШИЛА:

1. Визнати бездіяльність виконавчого комітету Олешківської міської ради, що полягає у не встановленні економічно обґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (відведення та очищення стоків) у межах м. Олешки, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтю 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді створення умов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції ТОВ «Водоканал+» та КП «Олешківський водоканал».

2. Зобов'язати виконавчий комітет Олешківської міської ради протягом шести місяців з дня отримання цього рішення вжити заходи на встановлення економічно обґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (відведення та очищення стоків), згідно з вимогами чинного законодавства України у сфері житлово-комунальних послуг, зокрема статті 31 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».

3. Про заходи, які будуть вжити виконавчим комітетом Олешківської міської ради на виконання пункту 2 резолютивної частини, повідомити Відділення у десятиденний термін з дня отримання цього рішення.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» заявник, відповідач, третя особа мають право оскаржити рішення органів Антимонопольного комітету України повністю або частково до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

Голова територіального відділення-
Голова адміністративної колегії

В.П. Василенко